

Kalocsai adattárak – a feldolgozás lépései és a módszerek változásai az utóbbi két évtizedben

Előadás-vázlat a MELTE 2018. évi vándorgyűlésének konferenciájára
Sematizmusok, névtárak, archontológiák témában
Kolozsvár, 2018. július 3. (Protestáns Teológiai Intézet)

A sematizmusok, névtárak adataira mindig is szükség volt a különféle kutatások során (nem csak gyűjteményi vagy éppen történész körökben), és az archontológiák szerkesztésében is régóta részt vettek a levéltárosok. Mégis elmondható, hogy a feldolgozás módszereiben gyökeresen új lehetőségeket hozott a számítógép megjelenése-használata az elmúlt húsz évben. Ennek lépéseit tekintjük át a Kalocsai Főegyházmegyei Levéltár (KFL) példáján.

Történeti sematizmus (1777-1923) – könyv, 2002

Adatok átírása szövegszerkesztő használatával, 150 év 140 sematizmus-kötetével (20 ezer oldal).

Egy év alatt jött létre egy két személyes levéltárban, az 1990-es évek végén. Word használatával, „párhuzamos lapozással” (egyszerre két kötetet lapozva, csak a változó adatokat regisztrálva, ill. bizonyos esetekben időmetszetekkel)

Az eredmény egy hiánypótló archontológia (gyengéje maradt viszont a névtár-funkció, a prozopográfia, ill. a sematizmusokban gyér 20. század)

Forrás korlátai: éves pontosság, időnként tévedésekkel

Megjelent könyvként, 1.000 példányban, 2002-ben, tartalma 2004-től közölve honlapunkon is, keresett a kutatók körében.

Papi (hivatali) életrajzok honlapunkon publikálva (2010-2012)

forrásai: az érs. hivatal perszonális iratanyaga levéltárunkban 18. sz. közepétől 1950-ig (iratrendezéssel egybekötve, viszonylag kevés, szórványos adattal) a sematizmusok életrajzi (névtár) adatai 1850-1950, szkennelés +OCR formában
Több életrajzi változat összesítésével (nem csak az utolsó időmetszet használatával), hiszen a közölt hivatali életrajzok nem csak bővültek, de változtak is az idők során!

Szerkesztés alatt álló, munkaváltozatok közlését tudatosan vállaltuk.

Kutatók örülnek neki, de nehezen boldogulnak az értelmezésével, a különféle tisztségek, latin fogalmak megértésével.

Egyházmegyei körlevelek (Circulares, 1858-1960), a Hungaricana részeként

Egy évszázad körleveleinek szkennelése, kétrétegű pdf-ként online közlése

Feldolgozó: Arcanum (a mi munkánk a kötetek összegyűjtése)

Rengeteg hasznos adat nyerhető belőle archontológia, és életrajzok (karrier) terén is, hiánypótló számunkra a 20. században (sematizmusokban ritkább

időszakokban), segítségével kiegészítjük az előző pontban említett papi életrajzainkat.

Lehetőségek >> KDS keretében, tömegesen?

Lelkészek az anyakönyvekben (18. sz-1850)

Digitalizált forrásaink bevonása a feldolgozási munkába – külső munkatársakkal
A korai időkben hiánypótlóak az anyakönyvek adatai a lelkészek tartózkodási helyére, tevékenységére vonatkozóan, még bizonyos kapcsolatok, mozgások, vendégségek-helyettesítések, szerzetesek megjelenése is látható. Excel-táblákat gyártottunk az előfordulásokról, melyek nevekre, településekre is jól kereshetők, rendezhetők.

ÖSSZEGZŐ ADATBÁZIS (a jövőben)

Az említett szöveges és táblázatos anyagaink összegzésére, egy rendszerben történő feldolgozására nyilvánvalóan szükség van, de jól átgondolt adatbázis csak jó adatgyűjtésre, kellően gazdag tartalomra építhető.

- a források lehetőségeihez igazodó feldolgozásokra, táblázatokra (rész-munkákra) a jövőben is szükség lesz
- ezek adatait viszont összegeznünk érdemes különféle gyűjtő-adatbázisokban
- a feldolgozó munkát segítheti a források képi digitalizálása, online elérhetősége, ebben az esetben ui. könnyebb külső (akár távoli) munkatársakat is bevonni

Kolozsvár, 2018. július 2.

Lakatos Andor, KFL